

بابهت : چهند حوکمیکی نوێزی تهراویح .

ژماره ی فهتوا : ٤ / ٢٠١٨ ... ١٥ / ٥ / ٢٠١٨ ز - ٢٩ شعبان ١٤٣٩ ک .

بابهت : خواپهرسته کان

((چهند حوکمیکی نوێزی تهراویح))

خوا ی گه و ره ده فهرمو ی ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.... فَتَلَوْا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ النحل : ٤٣ سوپاس بۆ خودای پهروهردگار، درود و سلاو بۆ گیانی پیغه مبه ر و یار و یاروه رانی یه کێک له و سونه تانه ی که تایبه ته به مانگی په مه زانی پیرو ز نه جمادانی نوێزی تهراویح به یارمه تی خوا ی گه و ره له چهند خالیکدا باسی لیوه ده که یین:

گه و ره یی نوێزی تهراویح: نه م نوێزه سونه تیکی مونه ککه ده یه و خیری زۆری هه یه، ئیمامی نه بو هور په ره خوا لێی رازی بیت ده فهرمو ی: کان رسول الله صلى الله عليه وسلم يُرَغَّبُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ، فيقول: «من قام رمضان إيماناً واحتساباً، غفر له ما تقدم من ذنبه»^(١)، مانای: پیغه مبه ری خوا خه لکی هان ده دا بۆ نوێزی تهراویح وزیندو کردنه وه ی شهوانی په مه زان بی نه وه ی واجبی بکات له سه ریان و ده یفه رموو : " هه رکه سیك شهوانی په مه زان زیندوو بکاته وه به تهراویح و عیاده خودای گه و ره له گونا ه ی رابوردووی خوش ده ییت، وه ئیبن قودامه ده فهرمو ی: " قیام رمضان" مانای نوێزی تهراویح^(٢).

ژماره ی پکاته کانی نوێزی تهراویح

زۆرینه ی زانایان له حه نه فه کان^(٣) و شافعیه کان^(٤) و حه نه لیه کان^(٥) و هه ندیکیش له مالیکیه کان پشيان وایه که نوێزی تهراویح بیست پکاته و سونه ته بیست پکات نه جماد بدریت، به به لگه ی نه وه ی که له سه رده می ئیمامی عومه ره وه - په زای خوا ی لییت - بیست پکات نه جمادراوه، نه وه ش دوا ی نه وه ی که له سه رده می پیغه مبه ردا (صلى الله عليه وسلم) پیغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) چهند شه وێك هات بۆ

(١) متفق عليه .

(٢) المغني لابن قدامة (٢/ ١٢٢).

(٣) "المبسوط" (٢ / ١٤٥).

(٤) "المجموع" (٤ / ٣١).

(٥) "المغني" (١ / ٤٥٧).

مزگهوت و خه لکی لیتی کۆبونه وه و نه نوێزه ی به جه ماعت بۆ نهجمادان - به بی نه وه ی دیار بیت چهند ركاتی نهجماد داییت - وهك ئیمامی سیوگی ده فهرمووی-^(٦) پاشان نه هاته وه بۆ مزگهوت بۆ سبهینه که ی فهرمووی: "ترسام له سه رتان واجب بییت و پاشان نه توانن نهجمامی بدهن"^(٧)، دواتر له سه رده می ئیمامی نه بویه کر و دوو سالتیش له خیلافه تی ئیمامی عومه ر (رهزای خویان له سه ر) خه لکی ده هاتن بۆ مزگهوت یهك یهك و کۆمه ل کۆمه ل نه م نوێزه یان نهجماد ده دا، ئیمامی عومه ر پاش راویژ به هاوه لان خه لکه که ی کۆ کرده وه نو به ی کورپی که عی کرده ئیمام بۆیان و کردی به بیست ركات^(٨) و فهرمووی: «نعم البدعة هذه»^(٩) مانای: نه مه باشترین دا هیتان بوو، ئیتر له و سه رده مه وه وه له زور به ی شوێنه کانی جیهانی ئیسلامی بیست ركات نهجماد دراوه ، که واته بو وه ته ئیجماع .

ئیمامی به هوتی حه نه لی ده فهرمووی: وهذا في مظنة الشهرة بحضور الصحابة فكان إجماعاً^(١٠)، وه ئیمامی شافعی ده فهرمووی: " وَهَكَذَا أَذْرَكْتُ بِلَدِّنَا بِمَكَّةَ يُصَلُّونَ عِشْرِينَ رَكْعَةً"^(١١)، شیخی ئیبن عاب دین ده فهرمووی: "عليه عمل الناس شرقاً وغرباً"^(١٢)، وه ئیمامی ترمزی ده فهرمووی: "وَأَكْثَرُ أَهْلِ الْعِلْمِ عَلَى مَا رُوِيَ عَنْ عُمَرَ وَعَلِيٍّ وَغَيْرِهِمَا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِشْرِينَ رَكْعَةً وَهُوَ قَوْلُ الثَّوْرِيِّ وَابْنِ الْمُبَارَكِ وَالشَّافِعِيِّ"^(١٣)، وه ئیمامی ابن عبد البر ده فهرمووی: " وروي عشرون ركعة عن علي ، وشتر بن شكل ، وابن أبي مليكة ، والحرث الهمداني ، وأبي البخري ، وهو قول جمهور العلماء ، وبه قال الكوفيون والشافعي وأكثر الفقهاء ، وهو الصحيح عن أبي بن كعب ، من غير خلاف من الصحابة ، وقال عطاء : أدركت الناس وهم يصلون ثلاثاً وعشرين ركعة بالوتر "^(١٤) .

(٦) بروانة: المصباح في صلاة التراويح ص ١٤ - ١٥ .

(٧) بروانة: صحيح البخاري (١١/٢) .

(٨) بروانة: الموطأ للإمام مالك (١٥٨/١) فما بعدها ، ومختصر قيام الليل وقيام رمضان وكتاب الوتر للإمام المروذي (٢٢٠/١) ، والمصنف لابن أبي

شيبه (١٦٣/٢) والسنن الكبرى للبيهقي (٦٩٨/٢) ، وفتح الباري (٢٥٣/٤) .

(٩) بروانة: صحيح البخاري (٤٥/٣) .

(١٠) كشاف القناع (٤٢٥/١) .

(١١) الأم للشافعي (١٦٧/١) .

(١٢) رد المختار على الدر المختار (٤٥ / ٢) .

(١٣) بروانة: سنن الترمذي رحمه الله (١٦٩/٣) .

(١٤) وقال ابن عبد البر في "الاستذكار" (٦٩/٢) .

بهلام نهوه مانای نهوه نییه که که سیک لهوه کهمتر نهجام بدات یان له مزگهوتیک یازده رکات نهجام بدریت سوننه ته که بیان نه هیتاوه ته دی نه خیر به لکرو چهنده بتوانی نه وهنده خیرت بۆ ده نوسریت، بهلام باشترین نه وهیه که بیست رکات نهجام بدهیت.

چونکه هیچ به لگه یه کی دروست و راسته وخۆ له پیغه مبهروه (صلی الله علیه وسلم) نییه له سهر دیاری کردنی ژماره ی رکاته کانی نوژی ته راویح هه وه ک ئیمامی سیوگی ده فهرموئ: "الذي وردت به الأحاديث الصحيحة والحسان الأمر بقيام رمضان والترغيب فيه من غير تخصيص بعدد، ولم يثبت أن النبي صلى الله عليه وسلم صلى التراويح عشرين ركعة، وإنما صلى ليالي صلاة لم يذكر عددها، ثم تأخر في الليلة الرابعة خشية أن تفرض عليهم فيعجزوا عنها"^(١٥)، قال الشافعي في الأم: "فأما قيام شهر رمضان فصلاة المنفرد أحب إلي منه ورأيهم بالمدينة يقومون بتسع وثلاثين، وأحب إلي عشرون" لأنه روي عن عمر وكذلك يقومون بمكة ويوترون بثلاث^(١٦).

وه شیخی ئیبن حه جهری هه یته می ده فهرموئ: "الأمر بقيام رمضان والترغيب فيه من غير ذكر عدد، وصلاحه - صلى الله عليه وسلم - بهم صلاة لم يذكر عددها ليالي ثم تأخر في رابع ليلة خشية أن تفرض عليهم فيعجزوا عنها، وأما ما ورد من طرق أنه - صلى الله عليه وسلم - كان يصلي في رمضان عشرين ركعة والوتر فهو شديد الضعف."^(١٧)

وه شیخی ئیبن ته میه ده فهرموئ: "والترايح إن صلاها كمذهب أبي حنيفة، والشافعي، وأحمد: عشرين ركعة أو: كمذهب مالك ستا وثلاثين، أو ثلاث عشرة، أو إحدى عشرة فقد أحسن، كما نص عليه الإمام أحمد لعدم التوقيف فيكون تكثير الركعات وتقليلها بحسب طول القيام وقصره"^(١٨).

وه ههروه ها نه وانهش که ده لێن دروست نییه نوژی ته راویح له ههشت رکات زیاتر بکریت، رایه که بیان پیچه وانه ی نهو ئیجماعیه که هه له سه رده می ئیمامی عومره وه دامه زراوه تا ئیستا.

وه نهو به لگه یه ی که ده یهینه وه بۆ نه م رایه بیان له جیگه ی خۆیدا نییه، نه وانه به لگه بهو فهرموده یه ده یهینه وه که ئیمامی بوخاری و موسلیم له دایکی ئیمانداران خاتو عایشه وه ریوایه تی کردوه ده فهرموئ: "ما كان يزيد في رمضان ولا في غيره على إحدى عشرة ركعة"^(١٩).

(١٥) المصباح في صلاة التراويح ص ١٤ - ١٥.

(١٦) الأم للشافعي (١/١٦٧).

(١٧) الفتاوى الكبرى ١ / ١٩٤.

(١٨) الفتاوى الكبرى لابن تيمية (٥/٣٤٣).

(١٩) بروانه: صحيح البخاري (٥٣/٢)، و صحيح مسلم (٥٠٩/١).

www.zanayan.org

سپههه: که سیک له مزگهوت ههشت رکات تهرویح و سێ رکات ویری کرد له گهه ئیمام دهتوانی دواتر دوانزه رکاته که دی که تهراویحه که له مالهوه تهواو بکات بهلام پیویست ناکات ویره که دووباره بکاتهوه.
جوارههه: ههندی که کس فیر بووه که تهراویح تهواو بوو سهه جهماعت و ئیمام به جیده هیلێ و له گهه ئیمام ویره کان ناکات به بیانوی نهوهی که چونکه دواتر نویژی دی که دهکات نابێ به ویره کان نویژ قفل بدات. نهه ناکاریکی ههلهیه چونکه:

أ. : به به جیهیشتی ئیمام وموافقه نه کردنی فهزله تیکی له دهست دهچی پتغمه بهر - صلى الله عليه وسلم - دهفرموی (من قام مع الإمام حتى ينصرف كتب له قيام ليلة)^(٢٢) مانای هه که سهی نویژه کانی له گهه ئیمام بکات ههتا ئیمام تهواو ده بی و نویژ به جیده هیلێ پاداشتی زیندوو کردنهوهی شهوکی به عیبادت بو دهنوسری.

ب. : نویژ قفل نابیت با ویره کان به جهماعت بکات و پاشان به بی دوباره کردنهوهی ویره کان شهو نویژ یان تهراویحی دی که بکات.

پینجهه: سونه ته له دوا و ویره کان سێ جار بلی: "سبحان الملك القدوس" له بهر نهوهی له ئوبهی کوری که عب ریوایهت کراوه دهفرموی: «كان رسول الله - صلى الله عليه وسلم - إذا سلم من الوتر قال: سبحان الملك القدوس»^(٢٣).

وه باقی زی که کانی دی که ش که له نیوان تهراویحه کان له زۆری که له مزگهوت کانی کوردستان نهجم دهدریت دهچنه ژیر عمومی فرمان به زی که و یادی خوی گهوه نهکاری مهئسورن له گهه نهوهی که گونجاون به مانای تهراویح که بهمانای ئیسراحت کردن دیت.

لیژنه ی بالای فهتوای ههیری کوردستان
ههولیر: ٢٠١٨/٥/١٥ زاینی
٢٩ ی شهعانی ١٤٣٩ کۆچی

(٢٢) رواه الترمذي وقال حديث حسن صحيح (١٦١/٢).

(٢٣) رواه الإمام أحمد في مسنده (٧٤/٢٤)، وقال شعيب أرنؤوط إسناده صحيح على شرط مسلم، ورواه أيضا أبو داود والنسائي والبيهقي وابن حبان.